

به اهتمام: ملالی نظام

۲۰۱۷/۰۹/۱۶

حامد نوید

یک خدمتگار صادق افغانستان در گذشت

NANCY DUPREE & HAMID NAWEED, KABUL 2012

خانم ننسی هتچ دوپری همسر لویس دوپری ، Nancy Hatch Dupree محقق پر کار امریکایی که عمری را در خدمت معرفی تاریخ، فرهنگ و ثقافت افغانستان سپری نموده و سنش به ۹۰ میرسید امروز « ۱۱ سپتمبر » در کابل جهان فانی را وداع گفت. او همسر لویس دوپری انترو پالوجیست و باستان شناس معروف امریکایی بود که کتاب " افغانستان " را نگاشت. و اما ننسی دوپری از دهه هفتاد بدینسو به نگارش آثار تحقیقی ارزشمندی در

مورد آثار و آبدات تاریخی افغانستان کمر همت گماشت. نخست کتاب رهنمای تاریخی کابل را با همکاری با مؤرخ و دانشمند ارجمند افغان شاد روان احمد علی کهزاد به رشته تحریر درآورد. سپس رهنمای موزیم ملی افغانستان را که کتاب نهایت تحقیقی و ارزشمندیست نوشت. رساله آبدات تاریخی هرات اثر دیگر است از کارهای علمی این محقق که به فرهنگ و تمدن افغانستان عشق میورزید؛ ولی کتاب " رهنمای تاریخی افغانستان A Historical Guide to Afghanistan که در سال ۱۹۷۲ با پشتیبانی مالی ریاست گرزندوی وقت نوشت، اثریست نهایت گرانبها. این کتاب معرفی اکثر آثار باستانی ولایات افغانستان از بدخشان و بلخ تا هرات و نیمروز و از آنجا تا افغانستان مرکزی، قندهار، غزنی و ننگرهار و نورستان را دربر میگیرد.

اینجانب هنگامیکه مضمون تاریخ هنر افغانستان را در شعبه هنرهای زیبایی پوهنتون کابل تدریس میکردم، سعادت آنرا داشتم تا با خانم دوپری در مورد آثار تاریخی هده و بامیان؛ و آثار فرهنگی پیش از اسلام و ثقافت ادوار اسلامی غزنی کار کنم، که این همکاری برایم بسیار مثمر بود.

در دهه نود هنگامیکه موزیم ملی افغانستان در اثر کشمکش های داخلی مورد تاراج قرار گرفت خانم ننسی دوپری نخستین محقق خارجی بود که ب فکر حفظ آثار تاریخی افغانستان افتاد و مؤسسه ای را برای حفظ سرمایه های ملی افغانستان بنام "انجمن حفظ سرمایه های فرهنگی افغانستان SPACH" ایجاد کرد و به خریداری آثار به سرعت رفته افغانستان از بازار های پشاور و اسلام آباد پرداخت تا دوباره به موزیم ملی افغانستان برگردند. تا جایکه اطلاع دارم، درین رابطه یکتعداد افغانهای فرهنگ دوست مانند آقای نجیب پوپل، آقای عادل و همکاران دیگرشان که نام همه بخاطرم نیست و ازین بابت معذرت میخواهم در پشاور در عالم هجرت با وی همکاری میکردند.

خانم دوپری مردم افغانستان را از صمیم قلب دوست داشت و به بزرگی فرهنگ افغانستان از نگاه علمی پی برده بود. آخرین باریکه خانم دوپری را دیدم در جریان سیمیناری بود که در سال ۲۰۱۲ در کابل به منظور جلب کمکهای جهانی برای حفظ میراث های فرهنگ ملی افغانستان برگزار گردیده بود. در آنگاه این خانم دانشمند به کهولت رسیده بود، ولی هنوز دلش برای حفظ تمدن و فرهنگ افغانستان میتپید.

یادش گرامی باد.

حامد نوید